

תאריך עדכון: 1/09/19

התנהגות ארגונית א'

93-005-02

ד"ר קווה דביר

סוג הקורס: הרצאה (חובה)

שנת לימודים: תש"פ מסטר: ב' היקף שעות: 1 ש"ש

דואר אלקטרוני: יימסר

שעות-קבלה: בתיאום מראש

אתר הקורס באינטרנט: באמצעות מערכת "למידה" (Moodle)*.

<http://lemida.biu.ac.il>

* הסבר יינתן בתחילת הקורס!

א. מטרת הקורס : להנחיל את העקרונות הבסיסיים והרלבנטיים לימינו הקיימים בהתנהגויות האדם, הארגון והאינטראקציה ביניהם. מתוך כך נעמיק בתובנות שנצברו עד כה ממחקרים בתחומים ותיקים כגון: הפסיכולוגיה החברתית והארגונית, סוציולוגיה וכלכלה, ומתחומים חדשים יותר: פסיכולוגיה חיובית ומנהיגות, וכל זאת, תוך שימת דגש על דרכי היישום בחיי היום-יום.

ב. תוכן הקורס: התנהגות ארגונית הינו תחום מדעי חדש יחסית במדעי החברה, אשר משלב בין דיסיפלינות שונות, כגון: הנדסה, פסיכולוגיה החברתית-תעשייתית, סוציולוגיה, חקר המנהיגות, מנהל עסקים וכלכלת הפירמה, כשהולדתו בתקופה שלפני מלחמת העולם השנייה. באותה התקופה, הביאה המהפכה התעשייתית לקיומם של מפעלים מרובי עובדים שעיקר עבודתם היה ייצור סדרתי-מאסיבי, ועלה הצורך לבדוק כיצד לייעל את עבודתם לטובת רווחי המפעל. בשנים האחרונות, עם צמיחתם של ארגונים גדולים המעסיקים מאות ואלפי עובדים (העוסקים לא רק בייצור המוני אלא גם בחשיבה ובפיתוח של מוצרי צריכה ושרות, שיווק ומכירות), התחזק הצורך להביא ארגונים להבנה כי העובדים הינם משאב ממדרגה עליונה, ועל-כן יש ללמוד על צרכי השונים ולדאוג לחפיפה מרבית במסגרת האפשר בינם לבין צרכי הארגון, הן על-ידי מיון נכון של העובדים המתאימים לארגון, השמה נכונה לפי אפיוני התפקיד, וטיפול העובד למניעת לחצים ושחיקה.

רמות העיסוק :1. ברמת המאקרו – על אופיים של מערכות מורכבות ויחסי הגומלין שלהם עם סביבתם. 2. ברמת המיקרו- בדגש על התנהגות האדם המושפעת מהימצאותו בקבוצה ובארגון .

קורס זה הנו למעשה מבוא לתחום ההתנהגות הארגונית, על ביטוייו המקצועיים הרכים – פסיכולוגיה תעשייתית, יעוץ ארגוני ומשאבי האנוש , ומטרתו לחשוף את הלומדים למגוון הנושאים והתיאוריות שהתפתחו בתחום, לבעיות העיוניות והמעשיות שבו, וכל זאת תוך דיון בשיטות החשיבה והמחקר העיקריים שבו.

מהלך השיעורים: שיטות ההוראה ישלבו מצגות שהוכנו על-ידי המרצה, סרטוני המחשה

שנבחרו בקפידה ודיונים כיתתיים.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1-3	מבוא : הגדרת התחום ; ארגון מהו ; ארגון כמכונה/גוף חי/מערכת מורכבת ולומדת ; תיאוריית הכאוס ; תמורות בתפיסת הארגון והעובד, וצמיחת תנועת יחסי האנוש בעבודה – מחקרי הות'ורן	יחידה 1 התנהגות ארגונית, עמ' 9-34.
4-5	תיאוריות ניהול : וובר- הניהול הבירוקרטי אידיאלי מול המעשי : תורת הפעילות- עמוס כץ ; חוקי פרקינסון והעיקרון הפיטרי מטרות הארגון ואפקטיביות ארגונית	יחידה 2 התנהגות ארגונית, עמ' 43-88, 111-130.
6	טיילור- הניהול המדעי ; גישת יחסי האנוש ; ניתוח עיסוקים וערכתם ; תיאוריית XY של מקגרור.	יחידה 5 ניהול משאבי אנוש (רשות)
7-8	למידה ושינוי אצל היחיד והארגון : אצל היחיד- התניה קלאסית ואופרנטית, למידה ממודל, וסגנונות הלמידה לפי Kolb. בארגון- שיטת הבנצ'מרק ; מודל SWOT. הפסיכולוגיה של ההתנגדות לשינוי- פרופ' פוקס	יחידה 3 התנהגות ארגונית, עמ' 151-178.

	יחידה 4 התנהגות ארגונית, עמ' 191-234.	תיאוריות על מוטיבציה ושביעות רצון בעבודה : מסלאו- תיאוריית הצרכים ; אלדרפר- ERG ; מקלילנד- תיאוריית הצרכים הנרכשים ; הרצברג- תיאוריית שני הגורמים ; המודל של הקמן ואולדהם למאפייני התפקיד ; תיאוריית ההוגנות של אדמס ; תיאוריית הצפיות של ורום ; תיאוריית הצבת המטרות של לוק.	9-12
		סיכום וחזרה לבחינה	13

ג. דרישות קדם:

אין

ד. חובות / דרישות / מטלות:

1. עמידה בהצלחה במבחן המסכם.
2. השתתפות פעילה לאורך הסמסטר.
3. הגשת תרגילים ומילוי שאלונים בכיתה מעת לעת.
4. חומר מחייב למבחנים: כל החומרים שיובאו בשיעורים + חומרים שיועלו לאתר הקורס + חומר קריאת החובה.

ה. מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי): 100% ציון הבחינה.

ציון עובר - 60 %

ו. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

מאמרים מז'ורנלים מדעיים בתחום:

Ashkanasy, N. M., & Humphrey, R. H. (2011). Current Emotion Research in Organizational Behavior. *Emotion Review*, 3(2), 214–224.

<https://doi.org/10.1177/1754073910391684>

Luthans, F. & Youssef, C. M. (2007). Positive organizational behavior in the workplace: The impact of hope, optimism and resilience. *Journal of management*, 33, 774-795. DOI: 10.1177/0149206307305562.

Tsui, A. S., Nifadkar, S. S., & Yi, A. (2007). Cross-National, Cross-Cultural Organizational Behavior Research: Advances, Gaps, and Recommendations. *Journal of Management*, 33(3), 426–478.
<https://doi.org/10.1177/0149206307300818>

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

1. בר חיים, א' (2002). התנהגות ארגונית, יחידות 1-4. האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 9-88, 111-234. (חובה).
2. בר חיים, א' (2005). ניהול משאבי אנוש, יחידה 5. האוניברסיטה הפתוחה. (רשות).
3. כץ, ע' (1975). מבוא לתורת הפעילות: או למה השכן מצליח יותר, הוצאת כרטא. (רשות).
4. נוי, ר. ושות' (1994). הכרה בתרומות אישיות באמצעות תשלום. מאמר שמופיע בניהול משאבי אנוש-לקט מאמרים, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 35-5. (רשות).
5. סמואל, יצחק. (2012). ארגונים: מבוא לתורת הארגון. הוצאת זמורה-ביתן. (רשות).
6. סמואל, יצחק (2010). פתולוגיה ארגונית, חייהם ומותם של ארגונים. הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה בשיתוף עם הוצאת ידיעות אחרונות-ספרי חמד. (רשות).
7. פיטר, ג'ל., והאל, ר. (1975). העיקרון הפיטרי, מדוע העניינים תמיד צולעים. שקמונה-חברה להוצאה לאור. (רשות).
8. פרקינסון, ק, נ. (1960). חוק פרקינסון ועוד עיונים בבעיות מינהל. הוצאת הדר. (רשות).
9. Landy, Frank J., & Conte, J. (2004). *Work in the 21st century: An introduction to industrial and organizational psychology*. Boston: McGraw-Hill. (רשות)

ז. שם הקורס באנגלית:

Introduction to Organizational Behavior.

שנה מהנה ופורייה!